

S p r a w o z d a n i e

z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003 – 2015 za rok 2015

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2015, stanowiący załącznik do uchwały Nr VIII/47/03 Rady Powiatu w Goleniowie z 30 kwietnia 2003r. realizowany był konsekwentnie w Powiecie Goleniowskim od daty jego przyjęcia do 31 grudnia 2015r.

Cel strategiczny Programu zakładał zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym Powiatu Goleniowskiego poprzez wyrównanie ich szans w korzystaniu z praw jakie przysługują pozostałym obywatelom.

Rok 2015 – ostatni rok realizacji Programu - pod względem mnogości działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych nie odbiegał od lat poprzednich.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazane w 2015 roku Powiatowi Goleniowskiemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych były wprawdzie niewystarczające, ale nie mniej jednak umożliwiły:

- dofinansowanie kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowogardzie, w którym uczestniczyło 30 osób niepełnosprawnych. Koszt działalności Warsztatu w 2015 roku wyniósł **493.200,00 zł** i został sfinansowany:
 - w 90 % ze środków PFRON - 443.880,00 zł,
 - w 8,99 % z budżetu Powiatu - 44.320,00 zł,
 - w 1,01% ze środków jednostki prowadzącej WTZ - 5.000,00 zł,
- dofinansowanie uczestnictwa 51 osobom niepełnosprawnym i 48 ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - łączna wysokość środków wykorzystanych na to zadanie to **97.269,00zł**,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 406 osób niepełnosprawnych, z tego 105 osób niepełnosprawnych korzystało z comiesięcznego dofinansowania do zakupu środków pomocniczych takich jak: cewniki, worki i pieluchomajtki. Dodatkowo w ramach tego zadania dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do codziennej rehabilitacji w warunkach domowych 7 osobom niepełnosprawnym oraz 1 osobie fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Łącznie na to zadanie wykorzystano środki w wysokości **368.182,52zł**,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych dla 12 osób niepełnosprawnych, w tym:
 - 5 na likwidację barier architektonicznych,
 - 3 na likwidację barier w komunikowaniu się,
 - 4 na likwidację barier technicznychna łączną kwotę **90.000,00zł**,
- przyznanie 1 osobie niepełnosprawnej środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości **20.000,00zł**,

- sfinansowanie staży dla 7 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę **53.851,48zł**,
- dokonanie zwrotu kosztów wyposażenia 1 stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej na kwotę **20.000,00zł**.

Ogółem w 2015 roku na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych Powiat Goleniowski otrzymał środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości **1.093.183,00zł**. Otrzymane środki zostały wykorzystane w 100%. Należy jednak zaznaczyć, iż nie zaspokoili one wszystkich potrzeb w tym zakresie.

Podobnie jak latach poprzednich, w roku 2015 na terenie całego Powiatu sukcesywnie **likwidowane były bariery architektoniczne i urbanistyczne**, w ramach których między innymi:

- oznakowano kolejne miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych tj. w Nowogardzie przy ulicach: Warszawskiej, stanowiącej łącznik pomiędzy ulicą Kowalską i Zamkową (4 miejsca) oraz Bohaterów Warszawy (1 miejsce),
- Wydział Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Goleniowie weryfikował dokumentację budowlaną składaną na etapie udzielania pozwolenia na budowę, dot. obiektów użyteczności publicznej i budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego, pod kątem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich. Wzorem lat ubiegłych, w przypadkach nieprzystosowania nowo projektowanego obiektu w zakresie zapewnienia niezbędnych warunków do korzystania przez osoby niepełnosprawne, inwestorzy byli wzywani do dokonania niezbędnych poprawek w dokumentacji budowlanej,
- w miejscowościach Rurzyca oraz Osina obniżono krawężniki przy 5 przejściach dla pieszych,
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Goleniowie przeprowadził kontrolę w zakresie likwidacji barier architektonicznych 26 obiektów, w tym: 8 budynków handlowo-usługowych, 4 obiektów przemysłowych, 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych, 11 budynków mieszkalno-usługowych i 1 przystani żeglarskiej. W wyniku kontroli stwierdzono, że obiekty są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich i są wyposażone w:
 - wejścia bez progów,
 - wejścia na poziomie utwardzonego terenu oraz poprzez pochylnię,
 - otwory drzwiowe wejściowe odpowiedniej szerokości,
 - pomieszczenia sanitarno-higieniczne dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
 - przed budynkami wydzielone były miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych.
 Część kontroli zostało przeprowadzonych w związku z wniesionymi przez inwestorów zawiadomieniami o zakończeniu budowy obiektów budowlanych na budowę, których wymagane było pozwolenie na budowę, a następnie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie, pozostałe zaś kontrole dotyczyły właściwego utrzymania obiektów budowlanych przez właścicieli lub zarządców obiektów,
- zakupiono schodolaz dla osób niepełnosprawnych w ramach realizacji inwestycji pn. „Ochrona oraz poprawa zabytkowego Ratusza Urzędu Miejskiego w Maszewie poprzez remont obiektu”,

- wybudowano windę w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 w Goleniowie.

Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych realizowano poprzez działania, które miały na celu przybliżenie problematyki osób niepełnosprawnych wśród dzieci i młodzieży, a także wśród ich rodziców. Były to między innymi:

- imprezy integracyjne, tj. bale karnawałowe, andrzejkowe, „Sprzątanie Świata”, „Czary Mary- jesienne dary” „Jasełka”, „Dzień bez Przemocy”,
- wycieczki integracyjne, m.in. „Rejs na Betonowiec” – podstawy żeglarstwa Lubczyna 2015, wycieczki krajoznawcze (Gdynia, Poznań, Międzyzdroje, Kołobrzeg, Szczecin),
- wyjazdy do kina i teatru,
- akcje, koncerty charytatywne, m.in. koncert „Niepokonani 2015”,
- imprezy sportowe, tj. „XI Lokalny Dzień Treningowy Programu Aktywności Motorycznej Olimpiad Specjalnych Goleniów 2015”, zajęcia „AIKIDO”, „Regionalny Dzień Treningowy Programu Aktywności Motorycznej Olimpiad Specjalnych” w Kołobrzegu, „IV Turniej Tenisa Ziemnego”, „Żagle dla gimnazjalistów”, „Kajak i gimnazjalista”,
- imprezy kulturalne, tj. spotkanie z aktorem ukraińskim Olehem Nesterovem, „XII Spotkania Artystyczne”, „V Przegląd Recytatorski Uczniów Szkół i Ośrodków Specjalnych” w Szczecinie, „IX edycja Wojewódzkiego Przeglądu Form Tanecznych” w Szczecinie.

Zadanie realizowano również poprzez:

- włączanie niepełnosprawnych uczniów w przygotowywanie imprez szkolnych, tj. m.in. konkursu „Potraw Wielkanocnych”, „Sprzątanie Świata-Polska 2015”, „Dzień Ziemniaka”, konkursu „Najszybszy i najsprawniejszy młody kucharz”, wystawy „Stoły Bożonarodzeniowe”,
- zapoznavanie uczniów z twórczością osób niepełnosprawnych, m.in. współpraca z teatrem „Brama”, konkurs plastyczny „Las jesienia”, „Warsztaty Artystyczne Dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelakualnie” w Kołobrzegu,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych m.in. komputerowych, fotograficznych, teatralnych, muzycznych, plastycznych oraz kół przedmiotowych,
- ścisłą współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. ze Stowarzyszeniem „Niepokonani”, Centrum Animacji Młodzieży, oraz stowarzyszeniem „Nasze Szanse”.

We wszystkich szkołach realizowano programy wychowawcze mające na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych.

Kontynuowano realizację działań zmierzających do **zwiększenia dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności**, poprzez między innymi:

- organizowanie w szkołach zajęć wyrównawczych dla uczniów niepełnosprawnych wymagających tego rodzaju wsparcia,

- diagnostykę psychologiczno-pedagogiczno-logopedyczną świadczoną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Goleniowie oraz Specjalistyczną Poradnię Terapeutyczną dla Dzieci Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie obejmującą dzieci niepełnosprawne,
- działalność orzeczniczą i opiniodawczą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Goleniowie oraz Specjalistycznej Poradni Terapeutycznej dla Dzieci Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie,
- obserwację psychologiczno-pedagogiczną (prowadzoną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Goleniowie) funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych w placówkach przedszkolnych i szkołach,
- pomoc terapeutyczną, konsultacyjną, doradczą rodzicom i opiekunom dzieci niepełnosprawnych, świadczoną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Goleniowie oraz Specjalistyczną Poradnię Terapeutyczną dla Dzieci Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie,
- warsztaty dla rodziców i nauczycieli organizowane przez w/w Poradnie,
- prelekcje, konsultacje i porady, tj. „Cyberprzemoc” – warsztaty z kuratorem, „Światowy Dzień bez Papierosa”, „Szkolny Festyn Zdrowia”, „Dzień Profilaktyki”,
- konkursy, zajęcia dot. profilaktyki zdrowia, udzielania pierwszej pomocy m.in. „III Quiz Wiedzy o Sporcie, Zdrowiu i Bezpieczeństwie”, „Pierwsza pomoc przedlekarska”, „Narkotyki droga do nieszczęścia”,
- programy zdrowotne, profilaktyczne, tj. „Stop narkotykom”, szczepienia ochronne HPV(wirus raka szyjki macicy) dla dziewczynek z roczników 2002-2004, projekt pn. „Aktywność kulturalna, jako alternatywa profilaktyki uzależnień”,
- szkolenia, m.in. dot. pierwszej pomocy, obsługi defibrylatora AED,
- działalność orzeczniczą Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie,
- poradnictwo oraz pomoc psychologiczną dla osób niepełnosprawnych świadczoną przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonujący w strukturach PCPR,
- współpracę placówek oświatowych z instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki i ochrony zdrowia, m.in. bezpłatne badania sanitarno-epidemiologiczne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, prelekcje nt. uzależnień.

Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacyjnych realizowane było w 2015 roku poprzez :

- usługi opiekuńcze świadczone przez wszystkie ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Goleniowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych wymagających tego rodzaju wsparcia,
- zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej prowadzone przez przedszkola, szkoły oraz Poradnie funkcjonujące na terenie Powiatu,
- obejmowanie aktywną opieką psychologiczną i pedagogiczną dzieci niepełnosprawnych w wieku przedszkolnym i szkolnym przez przedszkola, szkoły, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Goleniowie oraz Specjalistyczną Poradnię Terapeutyczną dla Dzieci Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie,

- doradztwo psychologiczne i pedagogiczne dla rodziców dzieci niepełnosprawnych świadczone przez przedszkola, szkoły i w/w Poradnie,
- nauczanie indywidualne dla niepełnosprawnych uczniów posiadających zalecenia do takiej formy nauczania,
- szkolenia kadry pedagogicznej nt. potrzeb dzieci niepełnosprawnych,
- współpracę placówek oświatowych z Poradniami funkcjonującymi na terenie Powiatu,
- dostosowanie planów pracy szkół do potrzeb niepełnosprawnych uczniów,
- realizację w Powiecie Goleniowskim pilotażowego programu „Aktywny samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach którego osoby niepełnosprawne mogły skorzystać z dofinansowania do likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową (Moduł I) oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (Moduł II).

W celu **zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do kultury, sportu, rekreacji i turystyki** w 2015 roku podejmowano działania polegające na organizowaniu :

- imprez, spotkań integracyjnych m.in. były to: „Spotkania Artystyczne Osób Niepełnosprawnych”, obchody „Dnia Inwalidy”, „Światowy Dzień Chorych”, „Dzień Wolontariusza”, zabawy karnawałowe, andrzejkowe, walentynkowe,
- wycieczek krajoznawczych, wyjazdów do kina i teatru,
- imprez kulturalnych, m.in. spektakl „Niepełnosprawność nieoczekiwany gość”, spektakl „Jestem inny niż mnie znacie”, spotkanie artystyczne „Dzieci – Chorem”, „Lekcje w kinie”
- imprez rekreacyjnych, m.in. wernisaży dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych,
- imprez sportowych, tj. „Integracyjny rajd rowerowy do Krępska”, „Święto Szkolnego Sportu”, „Mistrzostwa Województwa Zachodniopomorskiego w Tenisie Stołowym”, „Stromgmen 2015”,
- warsztatów artystycznych, m.in. warsztaty rękodzielnicze koronkarstwa i hafciarstwa, warsztaty „Frywolitki”.

Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych przebiegało poprzez:

- wydatki na instrumenty i usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych, jako poszukujące pracę, niepozostające w zatrudnieniu (staże dla 7 osób) – zadanie dofinansowano ze środków PFRON,
- realizację programu „Junior”, który był skierowany do osób niepełnosprawnych do 25 roku życia. W ramach programu 21 osób niepełnosprawnych odbyło sześciomiesięczne staże u pracodawców, z czego 6 osób zostało zatrudnionych,
- przyznanie 1 osobie niepełnosprawnej środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości 20.000,00zł,

- dokonanie zwrotu kosztów wyposażenia 1 stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej na kwotę 20.000,00zł.
- udzielanie doradztwa zawodowego osobom niepełnosprawnym.

Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych:

- w okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracowało z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. W związku z upływem w dniu 1 kwietnia 2015r. kadencji Rady Starosta Goleniowski, zarządzeniem Nr 20/2015 z dnia 20 kwietnia 2015r. zmieniającym zarządzenie w sprawie powołania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych Starosta powołał członków nowej Rady spośród zgłoszonych – min. przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe -kandydatów. Komunikat Starosty Goleniowskiego Nr 1/2015 z dnia 2 lutego 2015r. w sprawie zgłaszania kandydatów do Rady został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.
Rada opiniowała projekty uchwał przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych, analizowała sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za rok 2014, które w miesiącu kwietniu 2015r. zostało przedłożone Radzie Powiatu. Rada omawiała również kierunki działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim,
- pracownicy PCPR w Goleniowie informowali osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach, uprawnieniach i ulgach, o jednostkach realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, o możliwościach korzystania z różnych form rehabilitacji, o programach realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pomagali przy wypełnianiu stosownych wniosków.

Nie ulega wątpliwości, że działania podejmowane w ramach Programu w latach 2003-2015 wpłynęły na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim.

Poprzez szkolenia, staże i uczestnictwo w różnych projektach wzrosła aktywność zawodową osób niepełnosprawnych. Zlikwidowano wiele barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, systematycznie likwidowane były bariery w komunikowaniu się i techniczne dla osób niepełnosprawnych. W Powiecie realizowany był program „Wyrównywanie różnic między regionami II”. Celem strategicznym programu było wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. W ramach jego realizacji dostosowano szereg obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zakupiono busy i autobusy do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym na wózkach inwalidzkich. Program był finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W latach 2008-2014 w ramach realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie realizowało - w partnerstwie ze wszystkimi gminami z terenu powiatu i Powiatowym Urzędem Pracy - projekt systemowy pn. „*Z bezradności do aktywności*” w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej. Celem ogólnym projektu była poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, w tym **niepełnosprawnych**.

Od 2012 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie jest realizatorem wieloletniego pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” stanowi ważny krok w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych.

Konsekwentna realizacja zadań zawartych w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2015 spowodowała zwiększony udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym i rekreacyjnym. Został zwiększony dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Podkreślić należy wzmożoną aktywność organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Nie ulega również wątpliwości, że zdecydowanie wzrosła świadomość społeczna w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

W realizację Programu było zaangażowanych wiele instytucji administracji publicznej działających w zakresie zdrowia, edukacji, sportu, kultury, turystyki i rekreacji, pomocy społecznej.

Goleniów, 27 kwietnia 2016 roku.